

Lausuntopyyntö STM 2015

1. Vastaajatahon virallinen nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Yhdenvertaisuusvaltuutettu

2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Ulrika Krook

3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Vastaajien määrä: 1

Nimi	Asema organisaatiossa	Matkapuhelin	Sähköposti
Ulrika Krook	Ylitarkastaja	029 5666 820	ulrika.krook@oikeus.fi

4. Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimitelmässä

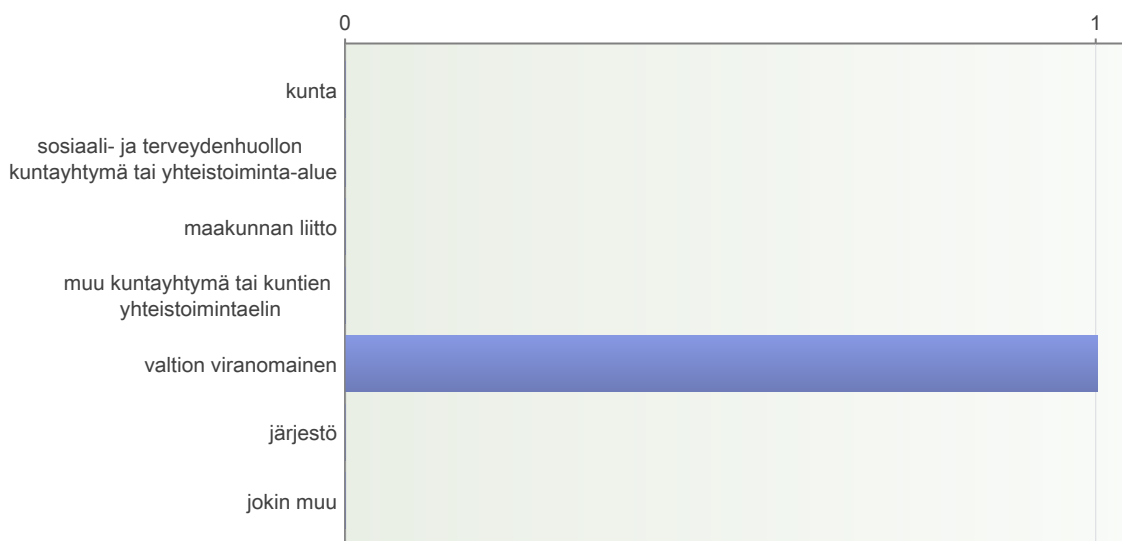
Ei vastauksia.

5. Toimitelimen nimi

Ei vastauksia.

6. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

7. Kunta numero tilastokeskuksen luokituksessa

Ei vastauksia.

8. 1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle?

Vastaajien määrä: 1

9. 2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

10. 3. Tämä kysymys vain kuntien valtuustoille: Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Minkä nykyisen maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua? (liite: Manner-Suomen maakunnat)

Ei vastauksia.

11. 4. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

12. 5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua?

Vastaajien määrä: 1

- Yhdenvertaisuusvaltuutettu pitää sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden yhdenvertaisen saatavuutta ja hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista tärkeänä. Perustuslain 6 §:ään ja 19 §:ään perustuvat oikeudet ovat sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteiden uudistuksessa keskeisiä. Palvelut on pystyttävä järjestämään mahdollisimman yhdenvertaisesti ja asukkaiden kielelliset oikeudet turvaten. Suomen- ja ruotsinkielen lisäksi on myös kiinnitettävä huomiota myös muihin kieliin esimerkiksi viittomakieleen ja romani kieleen sekä muihin kommunikaatiomenetelmiin. Potilaslain sekä sosiaalihuollon asiakaslain määritelmät kielellisistä ja kulttuurisista oikeuksista tulee huomioida uudistuksessa.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun mukaan on tärkeää, että aluejaossa otetaan huomioon ihmisten, mukaan lukien eri vähemmistöryhmien, yhdenvertainen pääsy sosiaali- ja terveyspalveluihin mm. asuinpaikasta, etnisestä taustasta ja diagnoosista riippumatta. Palveluiden järjestely saattaisi johtaa tiettyjen vähemmistöryhmien segregaatioon mm. diagnoosien perusteella eikä vaativan erityisasiantuntemusten perusteella, mitä tietyt harvinaiset diagnoosit tai sairaudet tarvitsevat. Samalla on varmistettava, että ihmiset, joilla on samanlaiset tarpeet, pääsevät yhdenvertaisesti sosiaali- ja terveyspalveluihin eikä eri rakenteilla suosita tiettyjä ryhmiä.

Miten rakenteet toteutetaan sekä hallinnollisesti että toiminnallisesti siten, että ne myös takaavat vähemmistöryhmien yhdenvertaisen pääsyn sosiaali- ja terveyspalveluihin? Vähemmistöryhmien todelliset demokraattiset mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa alueiden järjestämiin palveluihin on otettava huomioon päätettäessä sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä tulevaisuudessa. Erilaisille asiakasryhmillä on oltava käytössään räätälöityjä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu pitää tärkeänä, että itsehallintoalueiden on mahdollista tehdä keskinäistä yhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollossa mahdollistaen riittävän laadukkaat ja yhdenvertaiset palvelut. Asiakkaan tarpeiden mukainen mahdollisuus, rajan ylittävään hoitoon ja palveluihin on myös selvitettävä uudistuksessa, esimerkiksi saamelaiden oikeus päästä saamelaisille kehitettyihin mielenterveyspalveluihin Norjassa.

Valtioneuvoston yhdessä itsehallintoalueiden kanssa sopimassa järjestämisspätöksessä tulee määritellä myös, miten kaikki ihmiset pääsevät oikeuksiinsa. Hankinnoissa on kiinnitettävä huomiota vaatimuksiin ja laatukriteereihin, jotka turvaavat eri vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeudet ja yhdenvertaisen pääsyn palveluihin.

Riittävällä kansallisella ohjauksella varmistetaan, että tunnetaan vähemmistöoikeudet ja erityistarpeet ja varmistetaan niihin liittyvä erityisasiantuntemus.

13. 6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveystalvet muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia Ei vastauksia.

14. 7. Itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä. Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat? Ei vastauksia.

15. 8. Jos se itsehallintoalue, johon katsotte kuntanne kuuluvan, osoittautuu myöhemmin tehtävän päätöksen johdosta sellaiseksi itsehallintoalueeksi, joka ei vastaa itsenäisesti sote-palvelujen järjestämisestä, onko sillä vaikutusta kunnan kantaan siitä, mihin itsehallintoalueeseen kunnan tulisi kuulua? Ei vastauksia.

16. 9. Voitte perustella edellistä vastaustanne. Ei vastauksia.

17. 10. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Mitä muita tehtäviä olisi mielestänne tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille? Ei vastauksia.

18. 11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntiin jäävien tehtävien välinen yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä? Vastaajien määrä: 1

- Varmistetaan, että kaikilla tasoilla on riittävä asiantuntemus vähemmistöryhmien tarpeista ja siitä, mitä pitää ottaa huomioon edistämistyössä että palveluiden järjestelyissä.

Voidaan tarvita sekä kansallisia että alueellisia koordinaattoreita, joiden vastuulla on koordinoita, ohjata ja kehittää eri vähemmistöryhmien yhdenvertaista pääsyä sosiaali- ja terveystalvetuihin. Esimerkkinä valtakunnallinen koordinaattori saamelaisille sekä ruotsinkielisille erityisryhmille, kuten esimerkiksi muistisairaille, vammaisille ja lastensuojelun asiakkaille sekä alueellisia koordinaattoreita eri maahanmuuttajaryhmille ja vammaisten apuvälinepalveluille.

19. 12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Yhdenvertaisuusvaltuutettu pitää tärkeänä, että prosessin aikana arvioidaan jatkuvasti, miten eri ratkaisut vaikuttavat yhdenvertaisuuteen. Hallituksen esitykseen on myös sisällyttävä yhdenvertaisuusvaikutusarviointi.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu pitää tärkeänä, että selvitetään, voisiko valinnanvapaus lisätä yhdenvertaisuutta ja miten kaikki voisivat yhdenvertaisesti hyötyä ehdotetusta valinnanvapaudesta. Lisäksi tulee selvittää, miten voidaan välttää se, että pitkäaikaissairaat henkilöt ja ihmiset, joilla on suuri hoito- ja/tai palvelutarve, eivät jää valinnanvapauden ulkopuolelle tai, että ei luoda sellaisia rakenteita, jotka käytännössä sulkevat tietyt ryhmät pois. Valinnanvapaus ei saa johtaa siihen, että erot kasvavat kuten on tapahtunut joissakin maissa. Asiakkaan valinnan mahdollisuus on turvattava yhtenäisillä palveluiden laatuperusteilla ja valintaa tukevalla julkisella tiedolla. On varmistettava, että valinnanvapaus toteutuu koko maassa.

20. 13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Yhdenvertaisuusvaltuutettu katsoo, että rahoitusratkaisussa on turvattava alueiden yhdenvertaiset mahdollisuudet järjestää asukkaidensa palvelut ja että alueiden väliset erot eivät kasvaa liian suuriksi.

Asiakkaan valinnan mahdollisuus on turvattava yhtenäisillä palveluiden laatuperusteilla ja valintaa tukevalla julkisella tiedolla. On varmistettava, että valinnanvapaus toteutuu koko maassa.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu pitää tärkeänä, että kaikille palveluntarjoajille, jotka ovat valinnanvapauden piirissä ja jotka täyttävät yhdenmukaiset kriteerit, annetaan yhdenvertaiset mahdollisuudet päästä palveluntuottajaksi.